

Amateka Ahishwe y'Umurongo wa Mirongo Ine — Umubare wa Gatandatu

Cumi n'umwe

Jeff Pippenger

2026-04-02

Mu gihe dutangira kwiga amateka yahishwe, tuzasuzuma imirongo yombi y'ubuhanuzi, uw'imbere n'uw'inyuma, ubu isobanurwa ko ihurirana n'amateka ahera ku gihe cy'imperuka cyo mu murongo wa mirongo ine kugeza ku itegeko ryo ku Cyumweru ryo mu murongo wa mirongo ine n'umwe. Umurongo w'imbere w'ayo mateka y'ubuhanuzi urangwa n'igitabo cy'Ibyahishuwe mu gice cya cumi na kimwe n'umurongo wa cumi na umwe. Umurongo w'inyuma urangwa n'igitabo cya Daniyeli mu gice cya cumi na kimwe umurongo wa cumi na umwe. Umurongo w'inyuma wa Daniyeli 11—umurongo wa cumi na umwe wageze mu mateka mu mwaka wa 2014, kandi umurongo w'imbere w'Ibyahishuwe 11—umurongo wa cumi na umwe wageze mu mateka ku ya 31 Ukuboza 2023. Umurongo w'inyuma ugereranya ihembe rya Repubulikani ry'inyamaswa yo mu isi, naho umurongo w'imbere ugereranya ihembe ry'Abaporotesitanti ry'inyamaswa yo mu isi.

Leta Zunze Ubumwe za Amerika

Igitabo cy'Ibyahishuwe kigaragaza ko hari igihugu kimwe nyamukuru ari cyo kivugwa ku byerekeye iminsi y'imperuka. icyo gihugu ni ya nyamaswa yavuye mu isi, ihatira isi yose kuramya ya nyamaswa yavuye mu nyanja ya gipapa. Igitabo cy'Ibyahishuwe kigaragaza igihugu kimwe nyamukuru, ihuriro rimwe ry'ibihugu icumi, n'itorero rimwe ry'impimbano. icyo gihugu ni Leta Zunze Ubumwe za Amerika, ya nyamaswa yavuye mu isi yo mu gice cya cumi na gatatu; itorero ry'impimbano ni ya nyamaswa yavuye mu nyanja yo mu gice cya cumi na gatatu; kandi ihuriro rya Bibiliya ry'abami/icumi ry'ikibi ni Umuryango w'Abibumbye. Izo mbaraga eshatu, zigereranywa nk'ikiyoka, inyamaswa n'umuhanuzi w'ibinyoma mu Byahishuwe cumi na gatandatu, ni zo ziyobora isi ku Armagedoni.

Buri wese agaragazwa muri Daniyeli cumi n'umwe, umurongo wa mirongo ine kugeza kuri mirongo ine n'itanu, aho itorero ry'ibinyoma rigera ku mperuka yaryo hagati y'inyanja n'umusozi wera w'icyubahiro mu murongo wa mirongo ine n'itanu, ari ho mu by'akarere hahura na Harumagedoni havugwa mu Ibyahishuwe. Umurongo wa mirongo ine utangirira mu wa 1798, igihe inyamaswa yo mu nyanja, ari yo torero ry'ibinyoma, yahabwaga uruguma rwica; kandi uwo murongo usoza iyo nyamaswa yo mu nyanja yongeye kubaho, ari yo maraya wo mu Ibyahishuwe cumi na karindwi, ipfuye ubwa kabiri, bityo uwo murongo ugasorezwa aho watangiriye. Igihugu cy'ingenzi mu gitabo cy'Ibyahishuwe no muri Daniyeli ni Leta Zunze Ubumwe za Amerika, inyamaswa yo mu isi yo mu gice cy'inyeshyamba cy'Ibyahishuwe cumi na gatatu. Inyamaswa yo mu isi ni na yo muhanuzi w'ibinyoma wo mu gice cya cumi na gatandatu cy'Ibyahishuwe, kandi mu murongo wa mirongo ine wa Daniyeli cumi n'umwe, ni yo magare, amato n'abagenda ku mafarashi.

Ukuri kw'Igice Si Ukuri Na Busa

Igihugu kivugwa muri Danieli no mu Byahishuwe mu minsi y'imperuka ni Leta Zunze Ubumwe z'Amerika, kandi Danieli igice cya cumi na kimwe gitangira kigaragaza mu buryo bwihariye Perezida wa nyuma w'icyo gihugu. Uku kuri ni ukuri kwa Bibiliya gushingiye neza, ariko Abadiventisiti b'Umunsi wa Karindwi b'i Lawodikiya bakwanga bihisha inyuma y'igice cy'ukuri. Icyo gice cy'ukuri bihishamo kuri iyi ngingo ni ukwemera ko ari Leta Zunze Ubumwe z'Amerika ari yo nyamaswa yo ku isi yo mu Byahishuwe igice cya cumi na gatatu kandi ko ari na yo muhanuzi w'ibinyoma wo mu gice cya cumi na gatandatu; nyamara banze kubona ko Donald Trump ari umwe mu mitwe y'ingenzi y'ubuhanuzi bwa Bibiliya mu minsi y'imperuka. Imana ntihinduka na rimwe, kandi igihe yakoranaga na Egiputa, Farawo yari umwe mu mitwe y'ingenzi y'amateka y'ubuhanuzi; hanyuma i Babuloni, Nebukadinezari na Belushazari baravuzwe mu mazina. Kuro yaravuzwe mu izina. Dariyo yaravuzwe mu izina. Bibiliya igaragaza by'umwihariko umutware wa nyuma w'inyamaswa yo ku isi, kandi si ukuvugwa gusa by'akanya gato. Ubudiventisiti buzi uwo Leta Zunze Ubumwe z'Amerika ari we mu buhanuzi bw'igihe cy'imperuka, ariko ntibushobora kubona ko Imana ivuga ku gihugu no ku muyobozi wacyo muri buri rwego rwose rw'ubuhanuzi, kandi ayo mateka yose yera ya kera agaragaza iminsi y'imperuka.

Impanda mu Iyerekwa rya Nyuma

Donald Trump ni we ngingo ya mbere ivugwa mu iyerekwa rya nyuma rya Daniyeli, ari na ryo gasongero k'iyerekwa ryose ry'ubuhanuzi, atari mu gitabo cya Daniyeli gusa, ahubwo no muri Bibiliya yose.

Insanganyamatsiko y'iyerekwa rya nyuma ry'amateka y'ubuhanuzi ari mu Ijambo ry'Imana ni Donald Trump. Ni we kimenyetso kiranga ibirenge by'ubuhanuzi bwo hanze bw'iherezo ry'iminsi ku byerekeye amateka yahishwe yo mu murongo wa mirongo ine. Ni na we sano rigaragaza kandi rishyiraho umurongo w'imbere w'abihumbi ijana na mirongo ine na bane. Abo bihumbi ijana na mirongo ine na bane ni ihembe ry'Abaporotesitanti riri ku nyamaswa yo mu isi yo mu Byahishuwe 13, kandi Donald Trump ahagarariye ihembe ry'Abaripulikani ry'iyo nyamaswa na yo. Iyo nyamaswa ni Itegeko Nshinga rya Leta Zunze Ubumwe za Amerika nk'uko rihagarariwe n'ubutegetsi bwa repubulika bushingiye ku itegeko nshinga, bwabanje gushyiraho itandukaniro hagati y'amahembe yombi, ariko ku iherezo bukayahuriza hamwe bukabigira ishusho y'inyamaswa yo mu nyanja ya gipapa.

Mushiki White akomeza kugaragaza kenshi ishusho ya zahabu yo muri Daniyeli igice cya gatatu nk'igereranyo cy'itegeko ryo ku Cyumweru ryo mu minsi y'imperuka; none se Nebukadinezari agereranya nde? Abadivantisiti bazakubwira ko ari Leta Zunze Ubumwe z'Amerika, ya nyamaswa yo ku butaka yo mu Byahishuwe igice cya cumi na gatatu, ibyo bikaba bihwanye no kugaragaza ko ari Babuloni yaterereye Shaduraki, Meshaki na Abedenego mu muriro. Ni Nebukadinezari Bibiliya igaragaza ko ari we wari ubifitiye inshingano ku gihe cy'itegeko ryo ku Cyumweru; bityo rero, Nebukadinezari ni nde, niba atari Perezida utegeka igihe itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba rizaba rigeze?

Bitatu

Iyerekwa rya nyuma rya Daniyeli, ari ryo ryerekeye uruzi Hiddekel, rigabanyijemo ibice bitatu by'imitwe bihura buri kimwe n'imiterere y'abamarayika batatu bo mu Ibyahishuwe cumi na bine. Iyo mitwe itatu igereranya marayika wa mbere, uwa kabiri n'uwa gatatu, ariko kandi ikanagereranya ubutumwa bwa nyuma bwa Daniyeli. Ubutumwa bwe bwa mbere bwo mu gice cya mbere na bwo bugaragaza abamarayika batatu bo mu Ibyahishuwe cumi na bine, kandi bityo ikimenyetso cya Alufa na Omega kigashyirwa ku gice cya mbere no ku iyerekwa ry'uruzi Hiddekel.

Icyerekwa cya nyuma cya Daniyeli gishingiye ku rwego rw'ijambo ry'Igiheburayo rivuga "ukuri," rigizwe n'inyuguti ya mbere, iya cumi na gatatu, n'iya nyuma ari yo iya makumyabiri na kabiri y'inyuguti z'Igiheburayo. Igice cya cumi kigaragaza Daniyeli nk'umunyeshuri w'ubuhanuzi uhindurwa ava ku mimerere y'i Lawodikiya akajya ku y'i Filadelifiya ku munsu wa makumyabiri na kabiri. Hanyuma Daniyeli ahabwa ubushobozi bwo gusobanukirwa ukwiyongera kw'ubumenyi kutadomyeho ikimenyetso, kugereranywa mu gice cya cumi na kabiri. Igice cya mbere n'icya nyuma by'icyo cyerekwa bigaragaza Daniyeli nk'ikimenyetso cy'abihumbi ijana na mirongo ine na bine, ari bo banyeshuri nyakuri b'ubuhanuzi.

"N'uko umuntu yaba yarateye imbere ute mu bwenge, ntagatekereze na gato ko nta cyo akeneye cyo gusaka Ibyanditswe Byera byimbitse kandi ubudahwema kugira ngo ahabwe umucyo urushijeho kuba mwinshi. Nk'ubwoko, duhamagarirwa buri wese ku giti cye kuba umunyeshuri w'ubuhanuzi." Testimonies, volume 5, 708.

Igice cya mbere kigaragaza ukuri nk'uko kuboneka mu iyerekwa ry'Umugezi wa Hiddekeli, kandi igice cya mbere cy'iyerekwa ry'Umugezi wa Hiddekeli kigaragaza ukuri nk'ukw'igice cyaryo cya gatatu kandi cya nyuma. Igitabo cya Daniyeli gitwaje ikimenyetso cya Alufa na Omega, kuko igice cya mbere kigaragaza inzira y'ibigeragezo by'intambwe eshatu by'ubutumwa bwiza bw'iteka ryose, kandi n'igice cya cumi na kabiri ni ko kibigenza. Nuko rero, mu bice bitatu bigize iyerekwa rya nyuma rya Daniyeli, igice cya mbere ni alufa kandi igice cya gatatu ni omega. Ibi bihura n'ikigeragezo cya mbere cya Daniyeli cyerekeye ibyokurya yagombaga kurya, hamwe n'ikigeragezo cye cya gatatu kandi cya nyuma ubwo yacirwagaho iteka na Nebukadinezari nyuma y'imyaka itatu. Ikigeragezo cya alufa cyo muri Daniyeli igice cya mbere cyari gishingiye ku buryo bwo kwiga Bibiliya, nk'uko byagereranywaga no kurya amafunguro y'i Babuloni cyangwa amafunguro y'imboga.

Ubudahemuka bwa Daniyeli ku buryo bw'imyigire bwa "umurongo ku wundi" bwatumye abonwa ko "mu byo bose by'ubwenge n'ubushishozi umwami yababazagaho, yabasanze baruta incuro cumi abakonikoni n'abaraguzi b'inyenyeri bose bari mu bwami bwe bwose." Mu omega, igice cya cumi na kabiri, ni abanyabwenge basobanukirwa ibirebana byose n'ubwenge, bikongerwa igihe Ijambo ry'ubuhanuzi rifunguwe. Igice cya cumi na kabiri ni omega y'igice cya mbere, kandi ni na yo omega y'igice cya cumi, alpha y'iyerekwa rya Hiddekeli. Muri icyo gice cya cumi cya alpha, Daniyeli agezwa ku burambe bw'umwuka bujyanye n'uko abanyabwenge bagera ku burambe bw'ubwenge mu gice cya cumi na kabiri. Igice cya mbere gishimangira ko ari uburyo bw'imyigire

ya Bibiliya butuma umwigishwa w'ubuhanuzi agezwa mu kuri mu by'umwuka no mu by'ubwenge kugira ngo ashyirweho ikimenyetso.

Bahagarariye abanyeshuri nyakuri b'ubuhanuzi bo mu minsi ya nyuma, Daniyeli n'abo batatu b'indashyikirwa ni bo banyabwenge batumva gusa ukwiyongera k'ubumenyi kwashyizwe ahagaragara mu gihe cy'iherezo mu 1989, ahubwo banasobanukirwa ukwiyongera k'ubumenyi kwabaye ku wa 9/11. Ku iherezo, basobanukirwa ukwiyongera k'ubumenyi kwashyizwe ahagaragara ku ya 31 Ukuboza 2023.

Mu gukurikirana kwabo umucyo w'ubuhanuzi bw'Imana, bahindurwa bava mu mutwe wa Lawodikiya w'Abadivantisiti b'Umunsi wa Karindwi b'ibihumbi ijana na mirongo ine na bine, bakinjira mu mutwe wa Filadelifiya w'ibihumbi ijana na mirongo ine na bine. Igihe iryo hinduka ribaye, batandukanywa n'abahunze iyerekwa ry'indorerwamo.

Ubutumwa bw'Ubugome bw'Umuntu

Igice cya cumi n'icya cumi na kabiri byerekeza ku bihumbi ijana na mirongo ine na bine, kuko ari yo ntambwe ya mbere n'iya gatatu mu rwego rw'ukuri. Nibamara guhabwa imbaraga n'uburambe bw'imbere bw'iyerekwa ry'indorerwamo ryo mu gice cya cumi, kandi bakamurikirwa no gusobanukirwa kwa Daniyeli 12 kutagifunze, bagomba gutangaza ubutumwa bw'ubwigomeke bwa muntu. Ubutumwa bw'ubwigomeke bwa muntu bugaragazwa n'ibitabo bya Daniyeli n'Ibyahishuwe, kandi ubutumwa bw'ubwigomeke bushyirwa mu rwego rw'ubuhanuzi rw'ubwami buvugwa mu buhanuzi bwa Bibiliya bwatanze muri Daniyeli. Ikimenyetso cy'ubuhanuzi cy'ubuhama bw'ubwigomeke bwa muntu mu gitabo cya Daniyeli kigaragarira byuzuye mu gice cya cumi na kimwe. Igice cya cumi na kimwe ni amateka atangirira ku iherezo rya Babuloni no ku itangiriro ry'Abamedi n'Abaperesi. Bityo rero gitangirira ku gikomere cyica cya Babuloni, ari cyo gishushanya igikomere cyica cy'ubupapa mu 1798. Igihe igikomere cyica cy'ubupapa gikize ku itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba, buba umutwe w'ubumwe bw'impande eshatu bwa cya kiyoka, ya nyamaswa n'umuhanuzi w'ibinyoma. Hanyuma ni bwo buba umugore ugenderera ya nyamaswa wo mu Byahishuwe 17, kandi uwo mugore aba yanditswe ku gahanga ke ngo Babuloni Ikomeye. Ku itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba, igikomere cyica cya Babuloni n'icy'ubupapa byombi birakira.

Ubugome bw'umuntu bugaragajwe uherye mu gihe cya Babuloni kugeza ku iherezo ry'isi ni bwo buryo ngenderwaho bw'igitabo cya Daniyeli, kandi igice cya cumi na kimwe ni ubutumwa bwo hanze bw'ubuhanuzi bwandika amateka y'ubwo bugome bwo mu minsi y'imperuka. Ubwo buhama bw'ubugome buboneka mu gice cya cumi na kimwe buhuye kandi bukubiye mu mirongo itandatu ya nyuma y'icyo gice. Iyo mirongo itandatu ya nyuma ni yo butumwa bw'ubugome bw'umuntu, kandi iyo mirongo itandatu ya nyuma igereranwa kandi ikubiye mu mateka ahishwe yo mu murongo wa mirongo ine. Bityo, igitabo cya Daniyeli kigabanywa kikagera ku gice kimwe, na cyo kikagabanywa kikagera ku mirongo itandatu y'icyo gice nyine, na yo ikagabanywa ikagera ku mateka ahishwe y'igice cya nyuma cy'umurongo umwe.

Igice cya cumi na kimwe kigereranya inyuguti ya cumi na gatatu, ibanzirizwa n'inyuguti ya mbere kandi igakurikirwa n'inyuguti ya nyuma zo mu nyuguti z'Igiheburayo, kandi iya mbere n'iya

nyuma buri gihe ni zimwe. Igice cya mbere kigaragaza abanyabwenge batandukanywa n'abapfapfa mu iyerekwa ry'indorerwamo, naho igice cya nyuma kigaragaza abanyabwenge batandukanywa n'abapfapfa mu guhamburwa kw'ikimenyetso. Guhishurirwa kutubwira ko gushyirwaho ikimenyetso kw'abo ibihumbi ijana na mirongo ine na bine ari "gukomera mu kuri, haba mu bwenge no mu buryo bw'umwuka." Igice cya cumi kigaragaza gushyirwaho ikimenyetso kw'abo ibihumbi ijana na mirongo ine na bine mu buryo bw'umwuka, naho igice cya cumi na kabiri kikerekana mu bwenge. Igice cya cumi kigaragaza gukorwaho gatatu n'imikoranire itatu n'ibiremwa byo mu ijuru. Igice cya cumi na kabiri kigaragaza kwezwa kw'abanyabwenge mu byiciro bitatu, kugerwaho n'iyongera ry'ukuri kw'ubuhanuzi mu bwenge nk'"abatunganyijwe, abazunguye kandi abageragejwe." Nk'uko igice cya cumi gifite ibimenyetso bibiri bya gatatu, ari byo gukorwaho gatatu n'uguhura gatatu n'ibyo mu ijuru; ni ko n'igice cya cumi na kabiri gifite inzira y'igeragezwa ry'intambwe eshatu, kandi kikagira n'ubuhanuzi butatu bw'igihe.

Ibihura byo mu ijuru bitatu byo mu gice cya cumi bitwaje ikimenyetso cy'ukuri, kuko ikiremwa cyo mu ijuru cya mbere n'icya nyuma byavuganye na Daniyeli byari marayika Gaburiyeli, naho ikiremwa cyo hagati cyari Mikayeli. Abamarayika batatu, ariko Kristo ni we wari marayika wo mu ntambwe ya kabiri. Gukorwaho uko ari gatatu kugaragaza guhabwa imbaraga kwa Daniyeli gutera imbere mu ntambwe eshatu. Muri uwo murongo, Daniyeli avuga iyerekwa ry'indorerwamo incuro eshatu, kandi mu kubikora atyo ashyira ayo mayerekwa atatu y'indorerwamo mu nteruro ndwi z'iyerekwa rya mareh ryo mu gice cya cumi. Incuro ebyiri ijamba ry'Igiheburayo mareh rihindurwa ngo "ukugaragara," kandi incuro ebyiri rihindurwa ngo "iyerekwa," naho izindi neuro eshatu rigahindurwa ngo "iyerekwa." "Izindi neuro eshatu" si mareh, ahubwo ni imvugo y'igitsina gore ya mareh, ari yo marah. Igice cya cumi gifite ugukorwaho gatatu kwo guhabwa imbaraga gutera imbere, ibihura byo mu ijuru bitatu bitwaje ikimenyetso cy'ukuri, n'amayerekwa atatu y'indorerwamo ari mu bice birindwi by'ukugaragara kwa Kristo.

Ukugaragara

Inshuro ebyiri *mareh* yahinduwemo "kugaragara" zihura n'inshuro ebyiri yahinduwemo "iyerekwa." Zihuriye hamwe zigaragaza Kristo nk'ikimenyetso kigaragara nk'ikirango cy'inzira mu mateka y'ubuhanuzi. Mu Byahishuwe igice cya cumi, marayika aramanuka agashyira ikirenge kimwe ku butaka ikindi ku nyanja. Mushiki wa White atumenyesha ko uwo marayika yari "nta wundi utari Yesu Kristo ubwe." Marayika wo mu Byahishuwe icumi ni "ukugaragara" kwa Kristo mu mateka y'ubuhanuzi. Agaragara mu murongo wa cumi na gatatu w'igice cya munani cya Daniyeli ari Palumoni, kandi guhera mu Byahishuwe igice cya gatanu akagaragara nk'Intare yo mu muryango wa Yuda. Daniyeli ahagarariye abo mu minsi y'imperuka bakurikira ukugaragara kwa Kristo kwo mu buhanuzi, aho yaba ajya hose. Nibaramuka ari abizerwa kugira ngo babikore, bayoborwa kugera ku iyerekwa ry'indorerwamo, aho abatari abizerwa bahungira.

Intambwe eshatu zo kwezwa zo mu gice cya cumi na kabiri zishingiye ku gusobanukirwa ubumenyi bwiyongera iyo ubuhanuzi bukinguwe, kandi ziherekejwe n'"ubuhanuzi bw'ibihe" butatu, buhagarariye isohozwa ritatu ritandukanye kuri buri murongo muri iyo mirongo itatu. Imyaka igihumbi na magana abiri na mirongo itandatu yo mu murongo wa karindwi, imyaka igihumbi na magana abiri na mirongo icyenda yo mu murongo wa cumi n'umwe, n'imyaka

igihumbi na magana atatu na mirongo itatu n'itanu yo mu murongo wa cumi na kabiri, bigaragaza imirongo itatu buri umwe urimo ubuhanuzi bw'igihe bwashoye mu mateka, hanyuma nyuma bukaza kumenyekana n'Abamillerite nk'ihanya y'amateka y'ubutumwa batangazaga. Ibyahanuwe biri muri uwo murongo, isohozwa ryabyo mu mateka, n'uko Abamillerite bakoresheje ayo mateka, byose bihanya isohozwa ryo mu minsi y'imperuka ry'ubwo buhanuzi butatu. Ariko gukoresha igihe kw'Abamillerite ntikigifite agaciro, bityo ibisobanuro by'ibihe biri muri iyo mirongo bigomba gukoreshwa nk'ibimenyetso, atari nk'igihe. Ubusobanuro bw'ikigereranyo bushyirwaho muri iyo mirongo binyuze mu kuyihuza n'uwo murongo, n'isohozwa ry'uwo murongo mu mateka, hamwe n'ukuntu Abamillerite bagejeje ubutumwa.

Urutonde rw'inyigisho rw'igice cya cumi na kimwe rwerekana ihene ry'abantu rwubakishijwe ku masezerano y'ubumwe, amasezerano n'imihigo. Imihigo y'abantu igaragazwa mu mateka yo muri icyo gice cya cumi na kimwe ishyirwa mu buryo bunyuranye n'Isezerano ry'Imana.

“Mu minsi ya nyuma y'amateka y'iyi si, isezerano ry'Imana n'ubwoko bwayo bwitondera amategeko yayo rigomba kuvugururwa.” Review and Herald, 26 Gashyantare 1914.

Roma ni yo ishyiraho iyerekwa ryose, kandi igihe Roma ya papa ibanje kuvugwa mu gice cya cumi na kimwe, irangwa nk'“abasiga isezerano ryera.” Umurongo w'imbere muri Daniyeli 11, ari na wo murongo w'imbere mu mateka ahishwe y'umurongo wa 40, ugereranya abinjira mu isezerano n'Imana mu minsi y'imperuka, naho umurongo w'inyuma ukagaragaza abasiga iryo sezerano nyirizina. Mu kugaragaza itsinda ritazungukirwa no kwiyongera kw'ubumenyi mu minsi y'imperuka, amateka yabo yo hanze aboherwa ku murongo wa gihanuzi w'amasezerano y'abantu yamenwe.

Mu murongo w'imbere w'abo ibihumbi ijana na mirongo ine na bine harimo ibimenyetso n'ingero byinshi by'isano y'isezerano hagati y'Imana n'ubwoko bwayo bw'insigamigani bo mu minsi y'imperuka. Ikimenyetso cy'umubare “cumi na umwe” ni kimwe muri uko kuri, kandi kuba umurongo wa cumi na umwe w'igice cya cumi na kimwe ugaragaza iyerekwa ry'inyuma n'iryo mu imbere ry'iminsi y'imperuka, bishimangirwa n'uko Yesaya, mu gice cya cumi na kimwe n'umurongo wa cumi na umwe, agaragaza intego n'umurimo by'ubwoko bw'Imana bw'isezerano bo mu minsi ya nyuma.

Kandi bizasohora muri uwo muni, Uwiteka azongera kurambura ukuboko kwe ubwa kabiri kugira ngo yigarurire abasigaye bo mu bwoko bwe bazaba barasigaye, abakure muri Ashuri no muri Egiputa, no muri Patrosi, no muri Kushi, no muri Elamu, no muri Shinari, no muri Hamati, no mu birwa byo mu nyanja. Yesaya 11:11.

Gutatanywa

Mu minsi y'imperuka, abantu b'Imana basigaye bazaba baratanyijwe incuro ebyiri, bityo bazakenera kongera gukusanywa. Umurongo wa karindwi wa Daniyeli 12 werekana ugutana kw'abantu b'Imana mu minsi y'imperuka, bityo ukagaragaza ya minsi igihumbi magana abiri na mirongo itandatu nk'ikimenyetso cy'ugutana.

Nuko numva wa mugabo wari wambaye imyenda y'ibitare, wari hejuru y'amazi y'urwo ruzi, ubwo yazamuraga ukuboko kwe kw'iburyo n'ukw'ibumoso aberekeza mu ijuru, akarahiye Uhoraho uhoraho iteka ryose ko bizamara igihe kimwe n'ibihe bibiri n'igice cy'igihe; kandi ubwo azaba amaze gutatanya imbaraga z'ubwoko bwera, ibyo byose bizaba birangiye. Daniyeli 12:7.

Abahamya babiri batatanyijwe mu Ibyahishuwe igice cya cumi na kimwe nyuma y'uko batanze ubuhamya bwabo.

Nuko nibamara kurangiza ubuhamya bwabo, ya nyamaswa izamuka iva ikuzimu izabarwanya intambara, ibaneshe, kandi ibice. Nuko imirambo yabo izaryama mu muhanda w'uwo murwa munini, mu buryo bw'umwuka witwa Sodomu na Egiputa, ari na ho Umwami wacu yabambwe. Kandi abo mu moko n'imiryango n'indimi n'amahanga bazabona imirambo yabo iminsi itatu n'igice, kandi ntibazemera ko imirambo yabo ishyingurwa. Nuko abatuye mu isi bazabashimira, banezerwe, kandi bohererezanye impano; kuko abo bahanuzi bombi bababazaga abatuye mu isi. Ibyahishuwe 11:7–10.

Mu murongo ukurikiyeho, ari wo murongo wa cumi n'umwe, abagabo babiri b'abahamya bazurwa bavanwe mu rupfu rwabo rwo mu muhanda wa Sodomu na Egiputa. Urwo rupfu nyine Ezekiyeli arugaragaza nk'igikombe cyuzuye amagufwa yakwiriye hirya no hino, yapfuye kandi yumye. Abo bahamya babiri bagereranya amahembe y'Abarepubulikani n'Abaporotesitanti bishwe mu mwaka wa 2020. Ihembe ry'Abaporotesitanti ryapfuye ku buhanuzi bwaryo bw'ibinyoma bwo ku wa 18 Nyakanga 2020, kandi ihembe ry'Abarepubulikani ryapfuye ku matora yibwe yo mu 2020. Yesaya agaragaza ko igihe abo bahamya bazutse, ari byo avuga ko ari ugukoranizwa hamwe ku neuro ya kabiri, abo bahamya bahinduka ikimenyetso giteranya abakozi b'isaha ya cumi n'imwe.

Kandi kuri uwo muni hazabaho umuzi wa Yesayi, uzahagarara nk'ibendera ry'amahanga; abanyamahanga bazawushaka: kandi uburuhukiro bwe buzaba ubw'icyubahiro. Kandi kuri uwo muni bizasohora ko Uwituka azongera kurambura ukuboko kwe ubwa kabiri kugira ngo agarure abasigaye bo mu bwoko bwe bazaba barasigaye, abakure muri Ashuri, no muri Egiputa, no muri Patiroso, no muri Kushi, no muri Elamu, no muri Shinari, no muri Hamati, no mu birwa byo mu nyanja. Kandi azahagurutsa ibendera amahanga, kandi azateranya abirukanywe bo muri Isirayeli, kandi azakoranya hamwe abatatanijwe bo mu Buyuda bavuye ku mpera enye z'isi. Yesaya 11:10–12.

Iyo Umwami arambuye ukuboko kwe ubwa kabiri ngo akoranye, akoranya “abirukanywe ba Isirayeli.” “Abirukanywe ba Isirayeli” bahinduka ibendera ku banyamahanga, kandi ni yo mpamvu bagomba kubanza kwirukanwa mbere y'uko bakoranwa. Birukanywe bajugunywa mu kibaya cy'amagufwa yapfuye cya Ezekiyeli, kandi bamaze kwicwa, baryama mu muhanda, aho n'Umwami wacu yabambwe, mu gihe irindi tsinda ryanezerwaga.

Nimwumve ijambo ry'Uwituka, mwebwe muhinda umushyitsi imbere y'ijambo rye; bene wanyu babanga, bakabirukana babahora izina ryanjye, baravuze bati: “Uwituka nahabwe icyubahiro”; ariko azaboneka ku bw'ibyishimo byanyu, na bo bazakorwa n'isoni. Yesaya 66:5.

Abahinda umushyitsi Ijambo ry’Imana birukanwa na bene wabo babangaga. Yeremiya agaragaza ibiba kuri bene wabo bangaga ibendera.

Ni cyo gituma Uwiteka avuga atya ati: Dore, ngiye kubateza ibyago batazabasha gucika; kandi nubwo bazantakira, sinzabumva. Yeremiya 11:11.

Imiterere y’umurongo wa cumi n’umwe ni isezerano ry’Imana, kandi abahanuzi bose bavuga iby’iminsi y’imperuka, bityo isezerano rivugwa ni iry’ivugururwa ry’isezerano n’abo ibihumbi ijana na mirongo ine na bine.

Ijambo ryaje kuri Yeremiya riturutse ku Uwiteka, riti: Nimwumve amagambo y’iri sezerano, maze muyabwire abantu b’u Buyuda n’abatuye i Yerusalemu; kandi ubabwire uti: Uku ni ko Uwiteka Imana ya Isirayeli avuze: Havumwe umuntu utumvira amagambo y’iri sezerano, iryo nategetse ba sekuruza banyu ku muni nabakuraga mu gihugu cya Egiputa, mu itanura ry’icyuma, mvuga nti: Nimwumvire ijwi ryanjye, kandi mukore ayo magambo, nk’uko mbategeka byose; ni bwo muzaba ubwoko bwanjye, nanjye mbe Imana yanyu; kugira ngo nsohoze indahiro narahiye ba sekuruza banyu, yo kubaha igihugu gitamba amata n’ubuki, nk’uko biri uyu muni. Nuko ndasubiza ndavuga nti: Amina, Uwiteka.

Nuko Uwiteka arambwira ati: “Tangaza aya magambo yose mu midugudu y’u Buyuda no mu mihanda y’i Yerusalemu, uvuga uti: Nimwumve amagambo y’iri sezerano kandi muyakurikize. Kuko nabihanangirije cyane ba sogokuruza bawe uherye ku muni nabakuriye mu gihugu cya Egiputa kugeza n’uyu muni, mpaguruka kare nkabihanangiriza, mvuga nti: Nimwumvire ijwi ryanjye. Nyamara ntibumviye, kandi ntibatege amatwi, ahubwo buri wese agenda akurikiza ibitekerezo by’umutima we mubi; ni cyo gituma nzabateza amagambo yose y’iri sezerano, ayo nabategetse gukora, ariko ntibayakora.”

Uwiteka arambwira ati: Ubugambanyi bwabonetse mu bantu b’u Buyuda no mu baturage b’i Yerusalemu. Basubiye mu byaha bya ba sekuruza babo, banze kumva amagambo yanjye; kandi bakurikiye izindi mana kugira ngo bazikorere: inzu ya Isirayeli n’inzu ya Yuda bishe isezerano ryanjye nasezeranye na ba sekuruza babo. Ni cyo gituma Uwiteka avuga atya ati: Dore, ngiye kubazanaho ibyago batazabasha guhunga; kandi nubwo bazantakira, sinzabumva. Yeremiya 11:1–11.

Ingingo y’urubanza rw’Abadivantisiti b’Umuni wa Karindwi b’i Lawodikiya Yeremiya agaragaza, yongeye kuvugwa na Ezekiyeli mu gice cya cumi na kimwe, umurongo wa cumi na rimwe.

Uyu murwa ntuzababera inkono, kandi namwe ntumuzaba inyama ziri hagati yawo; ahubwo nzabacira urubanza ku mupaka wa Isirayeli. Ezekiyeli 11:11.

Uguhishurirwa kutubwira mu buryo butaziguye ko gushyirwaho ikimenyetso kivugwa muri Ezekiyeli igice cya cyenda ari ko gushyirwaho ikimenyetso nyakwo kwa ba bihumbi ijana na mirongo ine na bane kuvugwa mu Ibyahishuwe igice cya karindwi. Umurongo wa cumi na umwe w’igice cya cumi na kimwe ni ugukomeza gusa inkuru ikurikirana ya Ezekiyeli yerekeye urubanza ruza ku itorero ry’Abadivantisiti b’Umuni wa Karindwi, iryo Sister White agaragaza ko ari Yerusalemu yo muri Ezekiyeli igice cya cyenda. Abatabonye icyo kimenyetso bacirwa urubanza

kandi bakarimburwa mu iyerekwa ryo mu gice cya cyenda kugeza ku cya cumi na kimwe.

Iyerekwa rya 9/11 muri Ezekiyeli rigaragaza ko abat faithful batari indahemuka bakurwa hanze ya Yerusalemu kugira ngo bacirwe urubanza, bityo rikerekana gutandukanywa kwa nyuma kw'abavuga ko ari itorero rya nyuma ryashushanyijwe mu gitabo cy'Ibyahishuwe. Ikimenyetso cya "cumi na rimwe, cumi na rimwe" ni ikimenyetso cy'isezerano rya bamwe ibihumbi ijana na mirongo ine na bine bagirana n'Imana. Iyo ayo mibare ateranyijwe, ahagararira makumyabiri na kabiri, akaba ari kimwe cya cumi cya magana abiri na makumyabiri, kimwe mu bimenyetso by'ihuzwa ry'Ubumana n'ubumuntu.

Imyaka magana abiri na makumyabiri iri hagati ya 677 na 457 mbere ya Kristo ihuza ubuhanuzi bwa Daniyeli bw'iminsi ibihumbi bibiri na magana atatu n'ubuhanuzi bw'igihe bwa Mose bw'inshuro ndwi. Hari byinshi bishobora kumenyekana kuri iyo myaka magana abiri na makumyabiri nk'ikimenyetso cy'umurimo w'imponzangano watangiye igihe ubwo buhanuzi bwombi bwahuriraga hamwe mu mwaka wa 1844. Hari byinshi bishobora kugaragazwa ku byerekanwa mu buryo bw'ikigereranyo n'umubare makumyabiri na kabiri nk'icya cumi cya magana abiri na makumyabiri, nk'uko bimeze no ku mubare cumi na rimwe. icyo nshaka kugaragaza hano ni isano iri hagati ya cumi na rimwe na makumyabiri na kabiri.

Tuzakomeza ibi bitekerezo mu nyandiko ikurikira.